

Na bojištima Majevice i Posavine za slobodu
Domovine položili su živote:

† Brčina (Mate) Marko	† Josipović (Ive) Željko
† Pejić (Šime) Miroslav	† Pranjić (Nike) Zdenko
† Grgić (Mire) Božo	† Tomić (Joze) Anto
† Topalović (Peje) Ivica	† Brčinović (Mije) Vlado

Pokoj vječni daruj im Gospode!

AKTUALNA POLITIČKA SITUACIJA

SPRIJEČITI ŠIRENJE SUKOBA

Dogovor u Varešu

U utorak, 13. srpnja ove godine, u mirnom bosanskom gradiću Varešu, boravila je mješovita delegacija iz Tuzle. Delegaciju su činili zastupnici 2. korpusa, općine Tuzla, HDZ Tuzla i HVO HZ "Soli" i to: komandant Hazim Šadić, zapovjednik 115. HVO brigade "Zrinski" Zvonko Jurić, gospoda Ante Zvonar, Stjepo Pranjić, Ivica Marinović - HDZ, gospoda Ivo Andrić i Drago Jurić - HVO HZ "Soli".

Domaćin u Varešu bilo je predsjedništvo HVO Vareš zastupljeno sa gospodom: Anto Pejčinović - predsjednik, Emil zapovjednik HVO brigade "Bobovac", Ivica Gavran šef policije.

Razlog posjete bila je napeta i ratna situacija u srednjoj Bosni između postrojbi HVO i Armije BiH kao i realna mogućnost prenošenja sukoba na prostor općine Vareš i iznalaženje mogućnosti za sprečavanje tog sukoba. Ocjenjeno je da nema nikakva razloga za eventualni napad na Vareš od strane Armije BiH a posebice 3. korpusa iz Zenice. Po riječima predsjednika HVO Vareš, Ante Pejčinovića, Vareš je slobodan i otvoren grad za sve dobronamjerne posjetitelje. Nema i neće biti nikakvih smetnji za prolazak ljudi, robe kao i vojnih

Nema i neće biti nikakvih smetnji za prolazak ljudi, robe kao i vojnih transporta za Tuzlu

HVO Vareš ne namjerava nikoga napasti a najmanje Armiju BiH.

od strane Armije BiH bio za njih katastrofa, ali i za druge općine. Komandant 2. korpusa gospodin Šadić napomenuo je da će dosadašnja dobra suradnja HVO Vareš i 2. korpusa, u slučaju napada bilo koga na Vareš rezultirati pomoći 2. korpusa Varešu.

Također je dogovorena i gospodarska suradnja Vareša i Tuzle kao i pomoć Tuzle oko poboljšanja snabdijevanja električnom energijom općine Vareš.

Općinu Vareš opterećuje i oko 15.000 izbjeglih Hrvata iz Kaknja i okolice, ali nam rekoše "primili smo ih kao svoje i nije nam teško". Rade uporno na vraćanju prognanih Hrvata na njihova ognjišta ali kažu sa malo uspjeha. Sve je opljačkano a onda i popaljeno.

Ovaj posjet koji, ako Bog da, neće biti posljednji, kao i sve ono što se vidjelo i čulo u ovom mirnom i pitomom bosanskom gradu potvrdilo nam je jednu istinu koju moramo reći. Od građana Vareša i HVO Vareš nikome dobronamjernome ne prijete nikakva opasnost. Razumna politika i muslimanske i hrvatske strane, tj Zenice i Vareša, uz našu svesrdnu pomoć mora uspjeti i rezultirati uspjehom eliminiranja ratne opasnosti na prostore općine Vareš.

Svaka druga tj. ratna opcija je nesreća za sve nas. Onaj tko je potakne i pokrene želi rat a ne dogovor i mirno političko rješenje muslimansko - hrvatskog spora i u Varešu i u BiH.

Tuzla i sjeveroistočna Bosna neka budu po tko zna koji put primjer za to.

H.G.

Održan Sabor HVO Tuzla

Dana 10. srpnja na Husinu je održan Sabor HVO općine Tuzla. Nakon intoniranja "Lijepa naše" minutom šutnje odana je počast pripadnicima HVO i Armije BiH palima u ratu. Radnom dijelu novinari nisu mogli prisustvovati, ali je novinarima dostavljen izvod iz zapisnika. Raspravljalo se o aktualnoj političko - sigurnosnoj situaciji, usvojeno je izvješće 115. brigade Zrinski te predložene aktivnosti za osiguranje logističke podrške ovoj brigadi HVO. Imenovana je komisija za izradu statutarne odluke na temelju Statuta HVO HZ Soli. Uvjetno je prihvaćeno izvješće predsjedništva u proteklom sazivu, s tim da se aktiviranjem Ureda za financije i određenih stručnih osoba izvrši detaljan uvid u dokumenta koje izvješće tretira. Prihvaćeno je i izvješće novog predsjedništva, a naimenovanje novih djelatnika bit će izvršeno poslije donošenja statutarne odluke.

SEONJACI, 05.07.'93. GODINE

Sastanak civilnih i vojnih vlasti HVO Brčko

Ovaj sastanak hrvatskih organa vlasti općine Brčko održan je u Seonjacima krajem mjeseca lipnja, a bili su nazočni predsjednik Hrvatskog vijeća obrane općine Brčko, gosp. Franjo Čančarević i zapovjednik 108. pješačke brigade HVO gosp. Martin Frančević. Sastanku su prisustvovali i svi zapovjednici bojni, zapovjednici civilne i vojne policije, direktor Zemljoradničke zadruge "Poljotrg", te predstavnici mjesnih ureda HVO-a.

Na dnevnom redu sastanka bio je dogovor o žetvi strnih usjeva i njihovom otkupu te neke izmjene i dopune Odluke o izvozu hrane van teritorije općine Brčko. Izvršno vijeće općine Brčko sastavljeno od predstavnika muslimanskog i hrvatskog naroda, donijelo je Odluku (26.06.'93.) o zabrani izvoza hrane van općine Brčko. Zbog velikih potreba za naftom, za potrebe obrane kao i za potrebe obavljanja žetve na ovom sastanku je dogovoreno, da će vojska iz svojih rezervi ustupiti 4-5 tona brašna za nabavku nafte. S tim u vezi je odlučeno, da se zabranjuje prodaja tržišnih viškova pšenice i drugih prehrambenih proizvoda van slobodne teritorije općine Brčko; istovremeno, otkup tržišnih viškova pšenice jedino će moći vršiti ZZ "Poljotrg" i jedino će je ona moći prodavati van naše općine, i to, samo u zamjenu za naftu.

Privatni posjednici strnih usjeva preko mjesnih ureda HVO-a dobivat će za žetvu 2 litra nafte po dunumu a za 3,5 kg pšenice. Otkupna zaštitna cijena pšenice po jednom kilogramu iznositi će 0.50 DEM i odnosi se na sva slobodna hrvatska sela općine Brčko.

Romeo Knežević

HRVATI DANAS

Sutješćani nikamo ne idite!

Narod župe franjevačke Kraljeva Sutjeska, kažu, još luta po Varešu i oko Vareša. Kardinal Kuharić i nadbiskup Puljić su prozvani da prosvjeduju u svezi

Gdje god krenuli tu ste!
(Buckaroo Bonsai)

sa tuzlanskim uhićenima a u Tuzli nitko ne diže glas u svezi sa stotinama obitelji sela u dolini Trstionice i Bukovice koji su u zbjegu. Govorimo o selima čiji su stanovnici, bez velike borbe i sa malim mogućnostima za obranu, napustili svoja ognjišta pred našom vojskom. Nije se tu radilo o nekim snažnim postrojbama HVO, niti neke druge vojske koju je trebalo savladati već o zauzimanju nebranjene ili slabo branjene teritorije saveznika koji su drukčiji. Možda i jeste istina da je narod krivo vođen i zavoden ali obitelji napuštaju obitavališta samo u velikom strahu i muci. Veliki strah i muka zovu se teror, a provođenje velikog straha se zove terorizam.

Zašto narod nije u zabludi? To je stoga što na njihovu muku nitko se ne osvrće. Članovi Hrvatskog Doma ponašaju se

kao da se to dogodilo u Somaliji a oni iz Kongresa intelektualaca kao da nemaju vremena da misle o tomu da selo iz kojeg su ubrani ljljani nema više stanovnika. Zašto Armija BiH, u čijoj vrhovnoj komandi stoluje jedan visoki časnik - Hrvat, ne kaže glasno i jasno da se ljudima u dolini Trstionice i Bukovice jamči sigurnost. Ako to neće, zašto predsjednik republičke komisije za ratne zločine- također Hrvat, o ovoj pojavi ne daje svoj sud. Ako svi šute, ako se ljudi koji nisu počinili zločine ne mogu vratiti svojim kućama, ako im vlast ne garantira osobnu sigurnost, onda je to genocid.

A moji Sutješćani, Haljinićani, Poljanari neka se još drže Vareša, Vukanovića, Pogara, Slavina. Polako neka se vraćaju "u stijene" pa prežaju kako da se vrate kući. Nije nam sezona da se potucamo po bijelom svijetu i da olako odemo nakon što smo izdržali gotovo petsto godina. Nema se kuda ni ići. Naša tzv. rezervna domovina davno je popunjena a mnogi njeni vrhovnici prije nekoliko godina, na pomen toponima Sutjeska su asociirali "Dok Sutjeska voda teče.."

Ljubomir Aždajić

HRVATOM U TUZLI

Nužno je strpljenje i političnost

Hrvati u okruzima Bosne i Hercegovine u kojima su u manjini u uvjetima rata bi trebali biti spremni na neka ograničenja. Njihovo pravo na vlastitu organizaciju obrane ograničeno je zajedničkim interesima borbe protiv zajedničkog neprijatelja, a učesće u vlasti činjenicom da sve ono što nije urađeno u konstituciji odnosi tri naroda u vlasti je većine po principu: jedan glas - jedan čovjek.

Ako je ovaj princip demokracije jedini u uporabi, onda od demokracije ništa više nije tražiti ni Milošević. I kada se zna na čijoj je strani pravda to, naročito u ratu, ne pomaže mnogo jer politika i pravo je jedno a pravda nešto drugo. Zato prava koja iz ovoga principa proizilaze, u ovom ratu se vrše očigledne kriminalne radnje. Zato u ratu praktično uređivanje vlasti po prirodi stvari je u rukama jačega a ne u okvirima jakog konstitutivnog dogovora i zakona.

Nekada je bolje osloniti se na prava ljudi u manjinskoj zajednici koje garantiraju povelje svjetskih institucija kojima je to u ingerenciji, nego na u ratu načinjene kombinacije iz područja prava i konstitucije. U ovom ratu se pokazalo da se pravo koje proizilazi iz demokratskog principa: jedan glas - jedan čovjek, tako mijenja ne samo sustavom etničkog čišćenja, već i sustavom etničkog dodavanja. Glede prava koja iz ovoga principa proizilaze, u ovom ratu se vrše očigledne kriminalne radnje. Zato u ratu praktično uređivanje vlasti po prirodi stvari je u rukama jačega a ne u okvirima jakog konstitutivnog dogovora i zakona.

Zato u ratu, narod u manjini, kao što su Hrvati u Tuzli, treba biti ponositi ali i političan, što u datim uvjetima znači strpljiv i razložan.

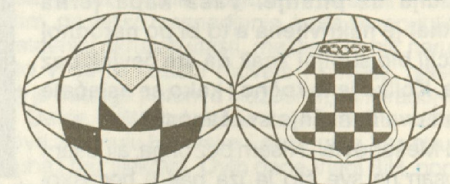
Što se tiče naše borbe, protiv zajedničkog neprijatelja ona je pravedna i za nas svrhovita. Mi se borimo protiv agresije koju, radi zauzimanja bosansko-hercegovačkih i hrvatskih teritorija, provodi tekuća srpska vlast. Zato je borba za našu domovinu u isto vrijeme i borba za Hrvatsku. Sve ostalo je lateralno. Teško je gledati kako u Posavini ginu Hrvati u cvijetu mladosti, ali se to zasigurno dešava u borbi protiv zavojevača naše domovine.

Lj.A.

HRVATSKA MLADEŽ

I pored svih stradanja i užasa koji nas svakodnevno okružuju, u ratu dešavaju nam se i neke lijepe i pozitivnije stvari. Tako, pored niza društava, organizacija i udruženja koja su tijekom rata doživjela svoju reafirmaciju, ovih se dana se radi na stvaranju Hrvatske mladeži HZ "SOLI". Formiran je Inicijativni odbor Hrvatske mladeži sa ciljem da se po uzorom na HVO HZ "SOLI" stvori jedna organizacija koja će okupljati mladost hrvatskog naroda na ovim prostorima. Hrvatska mladež će djelovati u okviru svih hrvatskih institucija i stranaka koje postoje u HZ "SOLI" i bit će sastavni dio Hrvatske mladeži Bosne i Hercegovine i organizacija Hrvatske mladeži u svijetu.

HRVATSKA MLADEŽ

HRVATSKA ZAJEDNICA "SOLI"

Inicijativni odbor koga sačinjavaju mladi eminentni Hrvati sa ovog područja do sada je uradio prijedlog statuta i programa organizacije, a trenutno je u tijeku formiranje sekcija i općinskih klubova kao i rad na pripremanju Osnivačkog sabora. Stoga, Inicijativni odbor koristi ovu prigodu da pozove sve mlade Hrvate od 14 do 28 godina da postanu članovi Mladeži. Hrvatska mladež je kulturno-znanstvena i politička organizacija. To se vidi iz osnovnih programskih načela koja prenosimo:

- Borba za afirmaciju hrvatske kulturno-povijesne baštine.
- Unapređenje kvaliteta školstva i naobrazbe prema zapadnoeuropskim standardima.
- Povratak vrijednostima kršćanske civilizacije.
- Osiguranje državnosti hrvatskom i ostalim narodima u budućem ustrojstvu BiH.
- Stvaranje uvjeta za tržišno gospodarstvo i suvremeno poslovanje.
- Zaustavljanje iseljavanja, ostvarivanje veza sa iseljeništvom i poticanje povratka iseljenika u domovinu.
- Razvijanje športa i športske kulture.

Pored ovoga Hrvatska mladež je i otvorena organizacija za suradnju sa drugim organizacijama koje okupljaju mlade ljude na ovim prostorima.

Sve svoje aktivnosti prilagoditi će obrani naše domovine. Prema tome, što drugo nego, za kraj, poželjeti mladim Hrvatima želimo sretan početak rada.

Marjanko Divković

hotel tuzla
tuzla

75000 TUZLA
REPUBLIKA

BOSNA I HERCEGOVINA
M. FIZOVIĆA FISKA 15
TEL. 075/ 22 17 77 i 31 021

INTERVIEW: Šefko Mešanović, gradonačelnik herojskog Gradačca

Sa Hrvatima smjerom slobode

Susret sa Šefkom Mešanovićem imali smo u jednom pitomom gradačaćkom selu, uz obilje lipanjskog mirisa lipa. Na upravo održanoj svečanosti uz godišnjicu formiranja 4. bataljona 107. gradačaćke brigade promatrač sa strane u njemu ne bi mogao prepoznati predsjednika Ratnog predsjedništva. Mešanović se, naime, doima vojnički, a od suradnika saznasmo da od početka rata nije viđen u civilnoj odjeći niti bez oružja. Zračni optimizam, a u vrlinu mu svakako valja pripisati i predusretljivost koju je ispoljio u realizaciji ovog razgovora.

H.G. - Za početak, gospodine Mešanoviću, ako dozvolite jedna osobna konstatacija uz pitanje. Vaša kapa (crna beretka) je nakrivljena a to bi po narodnoj tradiciji bio spoljni znak da ste čovjek bez briga. Koliko je to točno i kako se osjećate nakon ove današnje svečanosti?

Š. Mešanović - Nisam bez briga, ali jesam ponosan na sve što je iza nas u herojskoj borbi, na vitezove i njihove zapovjednike. Drago mi je što smo uz današnju prigodu imali lijep i miran dan.

H.G. Rekoste miran, a blizu nas padoše tri granate i cijelo vrijeme čujemo detonacije sa obližnjeg brčanskog bojišta.

Š. Mešanović - Nije to ništa naspram i po 5.000 granata dnevno koje smo primili u vrijeme najžešćih borbi, posebno u avgustu, oktobru i decembru. Samo u jednoj sedmici imali smo 23 avio-bombardovanja. Sve smo izdržali, a pomoć nam je, kada je najviše trebala, stizala iz pojedinih opština u zoni odgovornosti 2. korpusa naših oružanih snaga.

H.G. Obzirom na intenzitet borbenih djestava na gradačaćkom bojištu, vi imate rekordno malo poginulih civila - oko 70. Je li to rezultat posebne angažiranosti Ratnog predsjedništva kojim rukovodite?

Š. Mešanović - Moglo bi se tako reći i konstatirati da smo se za rat dobro pripremili znajući šta nas čeka. Na vrijeme smo evakuisali preko 30.000 civila, što je više od polovine stanovništva Opštine. Izmjestili smo i industrijska postrojenja od kojih su mnoga aktivirana prevashodno za namjensku proizvodnju. Time smo bitno umanjili moguću štetu koju bi agresor načinio.

H.G. Recite nam osnovne podatke o šteti i stradanjima u Vašoj opštini tijekom minulih 14 mjeseci rata.

Š. Mešanović - Agresor je spalio i opljačkao brojna muslimanska i hrvatska sela: Jasenica, Rajska, Novalići, Vida I, Vida II, Požarike, Ledence Gornje i Donje, Sibovac, Tramošnica Gornja i Donja, Orlovo Polje i Turić. Veća oštećenja imaju: Brdo, Kamberi, Krčevina, Alibašići, Lukavac Gornji, Zelinje i

Ivica Mijačević je ovdje legenda, a brigada kojom zapovijeda nije slučajno proglašena viteškom. Spremno smo dočekali agresiju i zakleli se: "Nema njima ući u grad!" I nisu ušli. I dalje ćemo zajedno u obrani prava na goli život i obrani države koja stasava u krvi.

dr. Otprilike se polovina stanovništva, ne računajući Gradačac, nema na što vratiti. I grad je strahovito stradao kao i desetak objekata sakralne baštine - džamija i katolička crkva. A na bojnopolju poginulo je preko 750 boraca, hiljadu njih je u invalidskom statusu, a oko 2.000 je ranjeno bez trajnih posljedica.

H.G. Jednom ste izjavili da je Gradačac bosanski ponos. Ovdje su koliko znamo i vidimo, civilne i vojne vlasti u slozi, Muslimani i Hrvati također. Objasnite zašto je to tako?

Š. Mešanović - Svi smo jedno, jer nam je jedan cilj. Agresor je htio zauzeti svu našu teritoriju, a zasada, drži manje od trećine opštinskog područja. Ovdje je većinsko muslimansko stanovništvo, ali smo se sa Hrvatima još na početku rata dogovorili da

formiramo MHVO i vodimo zajedničku borbu protiv istog nam neprijatelja. Zajednički djelujemo sve ovo vrijeme bez ikakvih nespozazuma duž 75 km naše fronte. Uz to dobro sarađujemo i sa susjednim brigadama HVO na posavskom ratištu, a i logistika nam dobro funkcioniše. Mi smo se čvrsto zakleli: "Nema njima ući u grad". I kao što znate tamo agresorska noga nije kročila. A čuvena kula Husein - kapetana, uprkos znatnim oštećenjima od brojnih topničkih kanonada, još je uspravna, simbolizirajući tako našu neuništivost i nepobjedivost.

H.G. I Brigada Vam je nedavno proglašena najvišim zvanjem - za vitešku...

Š. Mešanović - To je rezultat jake volje i čvrste riješenosti svih njenih pripadnika da obrane pravo na goli život. I ovdje se brani Bosna i Hercegovina koja kao mlada država stasava u krvi. Uz srčane borce imamo izuzetno kvalitetan i stručan komandni kadar. Ivica Mijačević je legenda, on je naš čovjek iz Tramošnice, a kao potpukovnik bivše JNA dobro zna i obavlja ulogu zapovjednika Brigade. Uz njega je pukovnik Ahmed Hanić, pa Lalić, ef. Kavazović i dr. Ne treba zaboraviti na činjenicu da je ovdje našlo smrt preko 1.500 agresorskih vojnika, da su naši borci tehničku superiornost protivnika umanjili za 109 oklopnjaka, dva aviona, oklopni voz, a u naš posjed došlo je puno i drugog lakog naoružanja i tehnike.

H.G. Imate li, gospodine predsjedniče, dalju viziju vašeg bojišta i samog rata uopće?

Š. Mešanović - Naše je da se borimo i oslobodimo okupirani dio općine. Mi smo mobilisali 80 posto muškaraca do 55 godina starosti, a kod nekih opština je tek četvrtina odraslih uključena u borbu. Mi se na to ne obaziremo, bitno je da kod naših vitezova nije izčezao motiv za nastavak borbe.

Mi smo optimisti: tokom dosadašnjih djestava stekli smo bolji taktički položaj u odnosu na agresora i s minimalnim snagama i sredstvima u stanju smo ga zaustaviti. Od gradačaćkih Muslimana i Hrvata ne treba ništa više ni očekivati, a posao političara i pregovarača je da traže rješenja za pravedan mir koji će nam svima garantovati da se ovo zlo više nikada ne ponovi.

Alija Uzunović

grabovičkić
75000 TUZLA Crno Blato br.121
Telefoni (075) 31- 425, 232- 818
Telefax (075) 232- 818

TU OKO NAS - TU OKO NAS

KRIŽNI PUT BOSANSKIH HRVATA

EGZODUS

Povijest se ponavlja. Nakon tri stoljeća na desetine tisuća bosanskih Hrvata pokrenuto je sa svojih stoljetnih ognjišta. Egzodus, izgon, izlazak, izgnanstvo, biblijski usud, najstrašnije, najteže što može zadesiti jedan narod. Najveća sotonska predstava mržnje mogla je imati samo jedan završetak, onaj najtragičniji. Taj kraj se zove najveća katastrofa njegove povijesti. Pokrenuti su ne svojom voljom, ne bježeći od dobra, nego od najstrašnjeg zla koje ih je moglo zadesiti: smrtna pogibelj, rušenje, pljačka, paljevin, silovanje.

Vjerujući "da je svaka vlast od Boga", istovremeno vjerovali su i u suživot, zajedništvo sa drugim narodima i sve političke opcije svojih vođa koje su im nudili. Bili su tu i razni sporazumi, deklaracije i zakletve na prijateljstvo i suradnju. Česta ponavljanja izliva tih političkih ljubavi svakom razumnom biću ukazivali su na neiskrenost i podlost u nakanama. Ti demonski elementi kao rezultat ljudskog saveza sa zlom i divljački neukrotive želje za vlašću, dali su ono što su uvijek u povijesti naroda i davali, bezdane ljudske patnje i stradanja u kolonama ojađenih žena, staraca i djece jer sila i ubijanje nisu rješenje ni za što.

Bosanskim vrlinama i kotlinama kreću se proživljavajući svoju najveću tragediju od svojih prapočetaka, svoj križni put. Polažu najveće ispite svoga života, naroda i vjere kojoj pripadaju. Potvrđuju svoju stoljetnu vjeru u život, vjeru pradjedovsku, trinaeststoljetnu. Svojim bolom i uzdasima prognanika ne pozivaju na rat i osvetu, nego tim patnjama posvećuju sebe i svetijsko nakitno znamenje koje nose od pamtljivjeka, a koje kroz povijest nije simboliziralo ni materijalni, ni nacionalni, ni staleški status, nego samo vjeru u Svevišnjeg. Ti križići, svete slike, svetačke moći, medaljice, škapulari, prikačeni, izvezeni, ušiveni, tetovirani sigurno generiraju najveći i jedini istinski koncept ljudskog života i njegova trajanja - oprost. Ali ne sedam puta, nego sedamdeset i sedam i ... puta. Vođeni tim načelima, proživljavali su svoje postojanje i uvijek pobjeđivali jer su opstali. Zalog tome su nevine žrtve pravednika i spremnost na iskušenje svake vrste.

Ovog puta definicija starine, baštine i svega naslijeđenog, hrvatskom nacionalnom biću povijest je nametnula i njen univerzalni dodatak da Plehan, Podmilačje, Kraljeva Sutjeska, Guča G.Hora..., nisu samo memorije, nego i poruka i putokaz nacionalnoj svijesti Hrvata Bosne i Hercegovine. Ta i takva svijest prihvaća ovo izgnanstvo kao djelo Jahve (Božje), ali istovremeno znači i njegovu duboku ranu. Ta rana se nikada neće svetiiti, nikome, jer je priroda hrvatskog bića i duh njegove povijesti shvaća i prihvaća kao članak vjere, kao isključivog kriterija za njegovu opstojnost na vjetrometini povijesne bosanske zbilje.

SVOJIM PROGONITELJIMA NE ŽELE NIKAKVU NEOČEKIVANU KATASTROFU NITI "POTOP U MORE". NAPROTIV, ZA NJIH ĆE SE MOLITI JER VJERUJU..., JER JE TAKO PISANO...

Mijo Franković

FM RADIO
KAMELEON 102.1 MHz

Neki bez struje, neki bez kruha

Još u ona ne tako davna vremena, kada su gradjena postrojenja najveće bosanskohercegovačke tvornice struje, kada se na sva zvona oglašavalo kako su to zajednička ulaganja sa Slovenijom i Hrvatskom, u prvi plan se najčešće stavljao faktor integracije ekonomskih interesa. To uistinu i jeste, a kako vrijeme prolazi, i kako se neki elementi krize u Hrvatskoj razvijaju, dakako i u Bosni i Hercegovini, to tuzlanska struja sve više dobija na značaju upravo kao faktor integracije. Nerijetko se na raznoraznim skupovima u Tuzli, čak i emotivno, naglašavalo da je struje velika, ako ne i najveća šansa Tuzle, da se preživi u ova teška vremena. Ovih dana, na takodjer eminentnim skupovima općinskookružne naravi, opet su govornici posezali za sdruženjem kao spasiteljom. Predlagani su razni oblici interesnih povezivanja sa Hrvatskom, koja na sav glas kuka bez struje. Tamošnje gospodarstvo trpi velike štete, pa se ne zna jesu li veće one izazvane direktnim ratnim djelstvima ili ove koje nastaju usljed manjka električne energije. Tuzlaci su naravno tu vidjeli svoju šansu, te Vladi BiH, predložili da se sa Hrvatskom stupi u kontakt, upravo radi struje. Očekivao se potvrđen odgovor, a Tuzlaci su samo tražili vladin blagoslov, da sami urede što se urediti može. Međutim, na veliko iznenađenje, kada se republičkim vlastima obratiše predstavnici okružne vlasti, maltene su bili naruženi za svoju ideju!!! Što to vi tamo Tuzlaci muvate i petljate, glasio je telefonski odgovor, koji je nedugo potom u službenoj, rafiniranoj formi potvrđen telefaksom. Dakle, ništa od struje za Hrvatsku, ništa od kupovine hrane i lijekova za struju. Hrvatska i dalje grca bez struje, a mi i bez struje, i bez kruha i bez lijekova. Ovih dana Vladi BiH, ponovo je upućen zahtjev da da svoj pristanak za ostvarenje strujnih veza sa Hrvatskom, mada su Tuzlaci pesimisti. Bilo je i prijedloga da to Tuzla i Okrug učine i bez odobrenje iz Sarajeva, ali je prevladalo mišljenje da to politički ne bi bilo mudro, radi sadašnjih globalnih političkih odnosa. Tuzlaci će sačekati i odgovor na ponovljeni zahtjev, a što će učiniti ako ponovo bude negativan, ostaje da vidimo. Za sada, postrojenja, koja nam ovih ljetnjih dana struju daju po utvrđenoj shemi redukcije, mogu da stanu svakog trena, jer nedostaje cijelo brdo dijelova i repromaterijala. Struja je i dalje velika šansa Tuzle, valjda i BiH.

Vandali

Vandal - 1. pripadnik germanskog plemena, poznatog po ljutim borbama s Rimom: god. 445. zavladao su Vandali Rimom i uništili u njemu mnoštvo umjetničkih proizvoda; 2. prenes. vandal - barbar, razaratelj umjetničkih djela; pridj. vandalski - rušenje kulturnih vrednota, divljaštvo

B.Klaić - Rječnik stranih riječi

Ni vandalizam nije ono što je bio. Danas postoje jednonacionalni vandalizmi. Kada je prije izvjesnog vremena u Beogradu otkriven spomenik srpskom pjesniku Aleksu Šantiću, na Radio Beogradu je proliveno mnogo suza za istim takvim spomenikom koji je srušen u Mostaru. Mnogo je ružnih riječi pripisano na račun hrvatskog i muslimanskog naroda ali nijednom jedinom riječju nije osuđeno granatiranje katedrale u Mostaru, rušenje samostana u Podmilačju, Plehanu...ili džamija u Bijeljini, Banjaluci...Nije osuđeno ni bombardiranje Vijećnice u kojoj se nalazio i veliki dio srpskog kulturnog blaga.

Ovih dana mogli smo čuti pripoćenje štovanog KNDM "Preporod" iz Tuzle u kome se osuđuje granatiranje Starog mosta u Mostaru od strane postrojbi HVO. Nažalost, nismo čuli riječi prosvjeda protiv sknavljenja samostana u Kraljevoj Sutjesci ili Gučoj Gori u kome je Armija BiH čak postavila i svoje komandno mjesto. Svi nabrojani vandalski činovi zaslužuju osudu i duboko gnušanje, međutim, simptomatično je da nijedna "strana" ne osuđuje vlastite zločine. Uvijek su drugi krivi i uvijek su drugi rušitelji a "mi" smo dobri i poštjeni. Kada je u II. svjetskom ratu, tijekom oslobađanja Italije, anglo-američka vojska naišla na samostan Monte Cassino u kome se je njemačka vojska utrdila usprkos svim ratnim konvencijama, prvo što su učinili, prije otpočinjanja ratnih djestava, Amerikanci su izdali proglas Vatikanu i katoličkom pučanstvu da će samostan biti u cijelosti obnovljen. Čak je i njemačka vojska prije utvrđivanja sklonila cjelokupni arhiv, knjižnicu i umjetnička djela. U čuvenoj bitki, koja je poslije toga uslijedila, samostan je do temelja uništen ali su Amerikanci ispunili svoje obećanje i samostan Monte Cassino je ubrzo poslije rata potpuno obnovljen.

Tako ratuju civilizirani narodi, a oni drugi, Vandali, nestali su bez traga.

LJEKAR I POLITIČAR

HRVATSKI NACIONALIST KOJEG NAJVIŠE VOLE MUSLIMANI

Dr. Hudolin od Maoče

Operaciona sala u podrumu. I sa jedne i sa druge strane štale, njive i voćnjaci. Dvije prostorije, dva operaciona stola, sprave za anesteziju i sprave za otkuhavanje instrumenata. Nepravilan je zakon informacione znanosti: Jednom saopćena informacija postaje redundantna i njena informaciona vrijednost ravna je nuli. To može kada je u pitanju informatika kompjutera, ali kompjutera i nema u bolnici dr. Hudolina. Preko 2700 operacija, od toga 900 težih. Govori o operaciji sa latinskim imenom i kaže nam da je njegov kolega dr. De Beiki naveo samo dvije u čitavom vijetnamskom ratu. Toliko je tih operacija izveo i on. Kada vam kaže zašto je to teška operacija, kosa vam se diže na glavi. Izvadili ovo zašili ono. "Je li što ostalo?", pitamo. "Čovjek hoda", odgovara doktor. Dvojica britanskih fotoreportera došli na brčansku bojišnicu izvan sezone. Toga dana neobično mirno, seoska idila. Hoće da snimaju i svi im pričaju. Džamija u Rahiću, kažu: "Antologijska fotografija". Vidjeli su je u britanskim novinama. U džamiji jedan šehid. Njega slikaju. Po bosanskom običaju, skidamo obuću pred kućom. Na zidu zelena zastava sa polumjesecom i hrvatska trobojnica. Od intervjua nema ništa. Ovako je, otprilike, govorio dr. Hudolin: "Ja sam hrvatski nacionalist desne orijentacije". Takvim je postao još u mladosti, u obitelji u Županji. Povijest Hrvata je učio iz knjiga u kućnoj knjižnici. U Županji direktori svih znamenitijih poduzeća Srbi, a njegov otac predsjednik pjevačkog ili vatrogasnog društva a sin predsjednik proganjane pa zabranjene Matice Hrvatske. "Nisam dospio zatvora kao Tuđman jer sam bio lukaviji i spremniji od njega za ono što će se dogoditi '71. Kada sam došao ovdje, svi su bili veći Hrvati od mene. Jedini ja od mojih ljekara nisam išao u Hrvatsku. Svi su bili za 108. HVO brigadu. Htjeli su da joj zapovjedništvo bude

Liječnik koji čini čuda.

Onda se nešto promijenilo. Ja sam ostao hrvatski nacionalist, a sve oko mene veći Musliman od mjesnog hodže. To je čudan i zabrinjavajući fenomen. Zašto se to dešava teško je reći.

Ja sam po zanimanju kirurg. Ja nisam po zanimanju Hrvat. Ali to postajem kada vidim Hrvate u izuzetno teškom položaju.

u Brodu ili čak u Zagrebu. Onda se nešto promijenilo. Ja sam ostao hrvatski nacionalist, a sve oko mene veći Musliman od mjesnog hodže. To je čudan i zabrinjavajući fenomen. Zašto se to dešava teško je reći. Što se tiče mene i političke grupe kojoj pripadam, mi smo duboko vjerovali u zajedništvo Muslimana i Hrvata i iskreno bili za njega opredijeljeni. Od početka smo se zalagali za jedinstvenu Bosnu i Hercegovinu. Kvalificirani

smo kao neka ultra desna stranka što je izmišljotina. Naše stajalište da se Hrvatska brani na Drini krivo je interpretirano i ocijenjeno kao ekstremno. To je činjenica koja se krivo tumači. Jer Hrvatska se i brani na Drini, jer ako se brani na Uni, onda je propala stvar. Za mene je u tome smislu najistočnije hrvatsko selo Driječa. Na tom prostoru Hrvati imaju i pravo i potrebu da žive. Međutim, dešavaju se neke stvari koje je teško objasniti. Teško je reći koliko je organiziranje, takvo kakvo je, tome doprinijelo. Ovo što se dešava nije mi jasno. Ja sam po zanimanju kirurg. Ja nisam po zanimanju Hrvat. Ali to postajem kada vidim Hrvate u izuzetno teškom položaju. Ovdje smo loše organizirani. Vodstvo HDZ je nestalo. Otišli u Zagreb - inozemstvo. Pojavio se HSP ali kasno. Malo se moglo učiniti. Ovdje se javljaju neke struje koje je teško definirati. Neki kvazi - fundamentalisti. U početku je to izgledalo smiješno. Nekakva ideja koja nije imala racionalnu podlogu. Sve više nije. Hrvatska državna politika je takva kakva je i kakva može biti. Bio sam dugo odsutan, ali i tamo se nešto čudno zbiva. Odras te politike ovdje je plodno tle za konflikte. Sve je to u nama mutno i nejasno. Neshvatljivo je to da jedna snažna vojna formacija kakva je Armija BiH i HVO ne mogu razriješiti pitanje koridora - jednog uskog pojasa od kilometar i pol. A taj koridor je presudan. Njegovo postojanje je dovelo do ovih komplikacija, koje se negativno odražavaju na nas. Mi smo na kraju toga dugoga puta. Ovdje se vode teške svakodnevne borbe, a mi smo u nekakvoj medijskoj blokadi. Šest mjeseci se o nama gotovo ništa ne govori. Gradačac se tu i tamo napadao, ovdje se vode svakodnevno krvave bitke a na HTV i kojekuda drugo se stalno govori isključivo o Gradačcu. Paradoks je da je predsjednik Bush prvi javno kvalificirao pokolj više tisuća ljudi u Luci. I jedna i druga 108. brigada drže desetke kilometara fronte na najsnažnijem ratištu, ali o tomu se slabo čuje pa se ljudi pitaju da se možda negdje drugdje odlučuje o sudbini ovoga naroda." Tako govori dr. Hudolin. Borac koji je teško ranjen snajperom u glavu vjerojatno je preminuo. Na dijelu smo bojišnice odakle se lijepo vidi Brčko. "Dodite", rekao nam je dr. Hudolin, i pokazao nam borca ranjenog snajperom. "Ovo je jedna od naših najtežih operacija, ali čovjek je još živ."

Pošto je u izrazito teškom stanju, o njemu stalnu skrb vodi jedna lijepa sestra. Englezi snimaju.

Dr. Hudolin slobodno govorio a A.L.J. slobodno interpretirao.

PREDUZEĆE ZA IZVOĐENJE INSTALACIONIH I ZAVRŠNIH RADOVA U GRAĐEVINARSTVU, UNUTARNJU I SPOLJNJU TRGOVINU, TRANSPORT I INŽENJERING (p.o.)

"TERMIKA" TUZLA

75000 TUZLA, MAHMUTA BUŠATLIJE 47 TEL. 075- 22 63 88

ZABRANE ZABRANE ZABRANE

TV ZAŠTO NEMA HTV? TV cenzori na djelu

Kada smo u jednom od prošlih brojeva "HG" objavili članak "Mržnja se širi eterom" o RTV BiH, puni nade da se Tuzla izdigla iznad sumornog prosjeka drugih bh. gradova glede nenadani potez općinskih-okružnih (?) TV moćnika. Ukinuta je mogućnost praćenja satelitskog programa HTV za građanstvo Tuzle. Ne samo da se ne reemitira signal sa llinčice za područje cijelog grada već i ona naselja, Slatina, Sjenjak, Skojevski..., koja su imala neovisne satelitske antenske sustave, voljom nekoga, nama nepoznatoga TV cenzora, ne mogu više pratiti satelitski program HTV. Iako je obznanjeno kako je potpisan dogovor o preuzimanju Dnevnika HTV u terminu od 19.30 do 20.00 sati, izuzev u par sporadičnih slučajeva kada se uključivalo u Dnevnik ili u emisije tipa "Sedma noć", ta odluka nije i zaživjela. Iako ne postoje tehničke prepreke da se prenosi program HTV to se ne čini jer je ta TV postaja očigledno postala nepodobna. Za to vrijeme, oni (Srbi) koji silom osiguraju releje mogu biti sigurni da će se njihov program gledati i na područjima koja ne kontroliraju, ali u kojima ima pripadnika njihovog naroda.

Istovremeno RTV BiH i dalje pokušava nametnuti "jedinu pravu istinu" dajući i vrijeme i mjesto u udarnom terminu TV Dnevnika raznim "komentatorima" poput Zvonimira Vidovića. Isfrustrirani radio novinar, zahvaljujući podobnosti dočekao je svoje zvjezdane trenutke. Svojim nemuštim komentarima, zaslijepljenim bijesom, na radiju i TV vrijeda hrvatski narod uz svesrdnu podršku urednika koji mu to omogućavaju. Potraga za takvim podobnim Hrvatom, uzgred rečeno, Vidović

pripada hrvatskom narodu samo po imenu iako voli davati izjave u ime cijelog hrvatskog puka u BiH, potrajala je duže vrijeme pa stoga i ne čudi njegova sve učestalija ekspanzija na sarajevskim medijima. "Komentatoru" Vidoviću ne može promaći ni najmanji potez predsjednika Tuđmana, u dalekom i za njega nedostižnom Zagrebu, ali vrlo rado zažmiri na sve ono što se desilo i događa sa hrvatskim narodom u Kraljevoj Sutjesci, Kaknju, Zenici... Ne čudno ni jedan komentar o spaljenim hrvatskim selima, devastiranim stoljetnim katoličkim samostanima a da o događajima u samom Sarajevu, gdje pojedine vojne postrojbe pokušavaju provoditi zakon po vlastitom čefu, da i ne govorimo. Ugošćujući takve "komentatore" RTV BiH u potpunosti gubi svako povjerenje hrvatskog naroda u istinitost njenih vijesti. Tako, npr. u jednom izvješću dopisnika iz Mostara tvrdilo se je kako su popularnog nogometnog internacionalca Envera Marića ubile ustaše dok je pokušavao da pomogne susjedima u zgradi u kojoj stanuje. Zahvaljujući individualnim satelitskim antenama koje nisu ekskluzivno vlasništvo pojedinaca koji se ponašaju u, već viđenoj, komunističkoj maniri "zaustavite Reuter", osvjedočili smo se kako je, dvije večeri poslije, gosp. Marić živ i zdrav se pojavio u zagrebačkom studiju HTV. Svojom nazočnošću na najbolji je način demantirao laži koje se šire sa ekrana. Ali što to vrijedi kad je istina dostupna malom broju ljudi na ovom području. Sjeme mržnje je posijano a njegove plodove će brati netko drugi, po običaju ni kriv ni dužan.

Nakaradnim shvaćanjem propagandnog rata RTV BiH sustavno, iz večeri u večer, širi

Vijest za nesvijest

Ovih dana u pojedinim sredstvima priopćavanja objavljuju i takve vijesti po kojima će Armija BiH zauzeti hrvatsku luku Ploče jer je ona izgrađena bosanskim parama. Vođeni istom logikom možemo očekivati da Slovenija i Hrvatska izraze pretenzije prema Tuzli jer veliki dio tuzlanske Termoelektrane, kao što je svima poznato, izgrađen je sredstvima slovenačke i hrvatske privrede.

mržnju i podgrijava ionako nesaglediv tijek rata svih protiv svijet. Najsvježiji primjer je vijest koja kaže da se oko Vareša ukopavaju postrojbe HVO spremajući se za obračun sa Armijom BiH, dok se istovremeno ne kaže niti jedna riječ o posjeti delegacije Vareša Tuzli kako bi se unaprijedili svekoliki odnosi ova dva prijateljska grada. Tuzla je, do sada, bila zaštićena od tog medijskog jednoumlja ali ukidanjem mogućnosti praćenja različitih TV programa prepušta se prostor uličnim naklapanjima i dezinformacijama kao što su i najnovije glasine u kojima su glavni akteri Hrvati i njihovo navodno iseljavanje iz Tuzle. Općinske vlasti nemaju nikakvog razloga da strahuju od bilo kojeg TV programa jer smatramo da su Hrvati ovoga kraja dovoljno svjesni i odgovorni da mogu sami razlučiti istinu od laži. Svojim dosadašnjim djelovanjem to su i dokazali.

Radi toga: HOĆEMO HTV!

H.G.

Duga ruka cenzure

Da je politička cenzura svemoćna dokazuje i najnoviji slučaj smjerenjanja kompletne redakcije evropskog izdanja "Oslobođenja" sa sjedištem u Zagrebu. Taj tjednik čijih smo par brojeva imali priliku pročitati i u Tuzli, uređivao se na taj način što je redakcija u Zagrebu jednim dijelom prenosila tekstove "Oslobođenja" koje izlazi u Sarajevu a jednim dijelom je pisala originalne tekstove koji su obrađivali teme nedostupne novinarima u opkoljenom Sarajevu. U nekoliko brojeva Evropskog "Oslobođenja" koji su stigli do Tuzle mogli smo zamjetiti i nekoliko tekstova koji su sa određenom kritičnošću tretirali postupke bh. vodstva. To je izgleda bilo dovoljno da se donese presuda, te je nepodobna redakcija zamijenjena novom, poslušnijom. Prvi rezultat nove redakcije bilo je odbijanje objavljivanja intervjua sa g. Fikretom Abdićem, legalnim članom Predsjedništva R BiH. Legendarni Babo očitito je postao "persona non grata" u nekim krugovima, te je "Oslobođenje", koje 1992.g. proglašeno listom godine u svijetu, ovakvim postupkom znatno okrnjilo zasluženi renome. Svakome tko odlučuje o takvim stvarima mora biti jasno da u ovakvoj, višenacionalnoj i multikulturalnoj državi, kao što je BiH jednoumlje nikada neće biti moguće. Sve što se nametne silom imati će samo kontraproduktivne efekte.

CROATIA

osiguranje d.d. MOSTAR
predstavništvo TUZLA

Nаша policа - vаšа sigurnost.
Mi Vam osiguravamo da
bezbjednije putujete u Europu.
Europa jedino priznaje
našu policu.

Tel. 075 230-991
(fax) 230-992

Katolički blagdani i svetišta u ratu

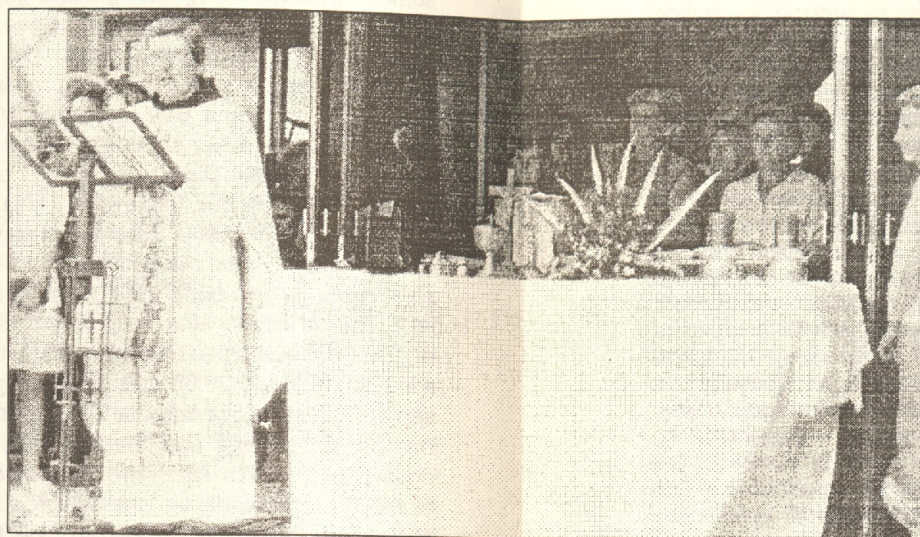
Podmilačje (JAJCE)

Jedno od najstarijih i najposvećenijih bogočasničkih i zavjetnih mjesta bosanskih Hrvata. Svake godine uoči blagdana i na sam blagdan, nepregledne rijeke bogočasnika - desetine tisuća sa svih hrvatskih prostora Bosne. Poluglasni žamor molitve, obilazak crkve, oltara, kipa, bosonogo, na golim koljenima, improvizirane ispovjedaonice u polumraku, molitva, zavjet, nada u ivanjdanskoj noći osvijetljenoj svicima ljeta, a onda glavni događaj: večernja bolesnička sveta misa. Mnoštvo

uronulo u tajac, kolektivna manifestacija pobožnosti pretvorena u grandioznu mističnu scenu. Propovijed, gromoglasna, zanosna, ulazi u žile, sve podiže, odjekuje fatamorganskim zvukom Mojsijevih ploča. Tako je bilo...

Prošle godine crkva - svetište sv. Ive je srušeno i zbrisano sa lica zemlje. Fratri, čuvari svetišta uspjeli su spasiti i sa sobom ponijeti zavjetni kip Svetog Ivana Krstitelja.

Mijo Franković

PATRON ŽUPE U ŽIVINICAMA - SVETI IVO KRSTITELJ

Ivandani

U četvrtak 24. lipnja u Živinicama je proslavljen dan patrona župe Sveti Ivo Krstitelj. Sat vremena prije početka svete mise u dvorištu župne crkve već se okupilo dosta naroda kojemu je ovaj blagdan i ovaj skup još jedna prilika i za razgovor sa prijateljima i poznanicima. Kako se vrijeme mise bližilo, pristizalo je sve više naroda. Mogli su se vidjeti i davno zaboravljeni prizori - čitave obitelji u zaprežnim kolima dolaze pred crkvu. Bio je tu i jedan stari, u žuto obojeni fijaker. Sveta misa je održana na platou ispred crkve ali je nemali broj vjernika bio i u samoj crkvi gdje je postavljen kip patrona župe. Misu je vodio fra Petar Matanović, gvardijan fran-

jevačkog samostana u Tuzli, a koncelebrirao je domaćin vlč. Šimo Janjić. Lijepo je bilo vidjeti i čuti djecu koja su pjevala u crkvenom zboru. Fra Petar Matanović sa sjetom je govorio o tradicionalnim bogočasćima Svetom Ivi u Podmilačje kod Jajca i Kraljevu Sutjesku. Pomenuo je i Donju Tramošnicu. Ove godine niti na jedno od tih mjesta nije se išlo. Tamo Hrvata više nema. U propovijedi, fra Petar je nadabno govorio o Svetom Ivi Krstitelju, njegovom životu, službi Bogu i ljudima, i porukama koje daje njegov život i njegova žrtva.

J.S.

Petrovo

Župljani rimokatoličke župe u Tuzli svetkovali su 29. lipnja svoj blagdan. Iako je bio radni dan, crkva je bila puna vjernika koji su došli da zajedno sa svojim župnikom i svećenicima našeg kraja proslave blagdan Svetog Petra i Pavla, zaštitnika župe.

Svečanu misu je služio vlč. Šimo Janjić, dekan, koji se, u svojoj propovijedi uzdigao u inspiraciji do religiozne visine i zanosa i vjerno oslikao život i djela sv. Petra i Pavla. Njegova propovijed je nosila u sebi svu uzvišenost, svetost, zanesenost i jednostavnost, tako da smo Kristove izabranike sv. Petra i Pavla razumjeli i doživjeli kao da su tu, među nama i s nama proživljavaju svu golgotu života. Vlč. Šimo započeo je svoju propovijed ovim riječima: "Krist je glava, Petar je stijena, Pavao je izabrana posuda, a jedna, sveta katolička apostolska Crkva". To je bila glavna misao propovijedi, sa

jasnom porukom: "UBI PETRUS, IBI ECCLESIA. Ostanimo vjerni Bogu i Evanđelju. Budimo svjedoci Božje ljubavi u ovom svijetu mržnje..."

Zbor župne crkve je, kao uvijek do sada, pratio svetu misu na visokoj umjetničkoj razini. Doživjeli smo ih kao raspjevani ton neba i sunca, kao smirenje koje je postojalo isto tako zanosno i uzvišeno i vjerno svom religijskom idealu i pokazalo je svu ozbiljnost religioznog stvaranja.

Vlč. Šimo Janjić uputio je iskrene čestitke župljanima Tuzle i svim bogočasnima, te je svim svećarima Petrima i Pavlima, na čelu sa župnikom i gvardijanom fra Petrom Matanovićem poželio sretan i blagoslovljen imendan. Njegovim čestitkama pridružili su se vjernici i svi prijatelji, te su fra Petru poželjeli dobro zdravlje i dug život, na dobrobit svih nas, s najvećom željom da slijedeći blagdan svi dočekamo u miru.

HRANA HRANA HRANA HRANA

Kupus - hrana i lijek

(nastavak iz prethodnog broja)

Lijekari u Starom Rimu su preporučivali kupus za liječenje glavobolje, uklanjanje nesanice, te za povećanje snage i otpornosti organizma na razne bolesti. U ruskoj pučkoj medicini isitnjeni svježi kupus i kiseli kupus korišćeni su za poboljšanje varenja, sprečavanje skorbuta, za konstipaciju (zatvor), za podsticaj lučenja mokraće (kod podagre i vodene bolesti), protiv žutice, protiv kašlja itd. U narodnoj medicini se vjeruje da kupus ima antiseptičko i antiinflamatorno djelovanje, pa se kod podagre i prilikom udaraca, na povrijeđena mjesta stavljaju svježi listovi kupusa koji snižuju bol i temperaturu. Za vlažne ekceme prokuhavana su listovi kupusa i posipani mekinjama. Za zarašćivanje gnojnih rana, čireva, opekotina, upotrebljavaju se kupusni sok ili isitnjeni list kupusa pomiješan sa bjelancetom. Sva ova i druga lijekovita svojstva kupusa koja su ljudi odavno zapazili, nalaze svoje uporište i objašnjenja u kemijskom sastavu ove biljke, tako da se danas kupus upotrebljava ne samo u narodnoj već i u oficijelnoj medicini za liječenje hipocidnih gastritisa, kolitisa a posebno čira želuca i dvanaestopalačnog crijeva.

Za ove svrhe se spravlja sok od svježeg kupusa, koji se svakodnevno pije u količini od 5-6 čaša u 3-4 navrata, 40-50 minuta prije jela u toku mjesec dana. Rekli smo da je kupus osobito bogat vitaminom "C" (oko 50 mg) u vidu oksorbinske kiseline, čije je djelovanje na organizam mnogostruko (učestvuju u razmjeni materija, pojačava zaštitnu snagu organizma u borbi sa infekcijama, liječi skorbut, usporava razvoj ateroskleroze, ubrzava zarastanje rana, preloma kostiju itd.) Sok od svježeg kupusa se priprema dan-dva unaprijed i čuva u hladnjaku pa se u profilaktične svrhe, nakon korišćenja od mjesec dana napravi pauza od 4-6 mjeseci i ponovo se koristi mjesec dana. Znatnu dijetetsku i lijekovitu vrijednost ima rasol od kiselog kupusa, kao vitaminski napitak koji povoljno utječe na opće jačanje organizma. Rasol treba piti mlak po jednu do jednu i pol čašu prije ili poslije jela.

Sada se postavlja logično pitanje, kakve su šanse građana Tuzle i okolnih mjesta, da u ovim ratnim uvjetima osiguraju ovako blagotvornu namirnicu tijekom ovog ljeta i osobito naredne zime? Količina 30-40 kg po stanovniku zadovoljila bi najosnovnije potrebe naših građana u ovom povrcu. To znači da je za četveročlanu obitelj potrebno osigurati oko 150 kg kupusa za godinu dana. Oni koji nemaju DEM ili gomilu BH dinara, a takvi su u većini, ovu količinu kupusa moraju osigurati na slijedeći način:

- Potrebna vam je površina od svega 25 četvornih metara. Kupus je biljka dugog dana i traži osvjetljene položaje i ne trpi zasijenu. Za ovakvu svrhu možete koristiti zemljište koje je ove godine bilo pod graškom, špinatom, salatam ili nekom drugom ranom kulturom, pa čak i poslije pšenice.

- Potreban vam je bar jedan kilogram NPK-a mineralnog gnojiva (15:15:15 ili neka druga

kombinacija) 0,5 kg KAN-a (azotno gnojivo). Ovo su najminimalnije količine, koje, ako imate, možete povećati od 50 do 100%, ali ne više od 100%.

- Dobro bi bilo ako možete nabaviti i 50 do 100 kg dobro zagnojeno stajnjaka.

- Nabavite 80 komada rasada kasnog kupusa sorte "Futoški" ili "Varaždinski" od kojih ćete odmah posaditi 75 komada, a 5 komada ispitirane ostaviti za popunu neprimljenih struka.

- Pripremu zemljišta i gnojenje obavite kako slijedi:

1. Po odabranoj površini tla rasturite kilogram NPK-a (15:145:15) mineralnog gnojiva (1/2 od norme) i 50-100 kg dobro zagorjelog stajnjaka (svu normu), a zatim preašovite čitavu površinu. Ovo možete učiniti odmah, ako imate slobodnu površinu.

2. Po izašvorenju površini rasturite drugu polovinu NPK-a gnojiva i 0,5 kg (1/2 norme) KAN-a (azotno gnojivo), a zatim motikom i drugim alatom isitnite i poravnajte površinu zemljišta. Ove radne operacije obavite neposredno prije rasiđivanja rasada.

3. Obavite sadnju rasade na rastojanju 60 puta 50 cm ili 60 puta 55 cm. Sadržu obavite ručno ili sadiljkom (drveni šiljak), na dubinu od prvog lista ili nešto dublje, ali obvezno da tjemeni pupoljak ostane iznad zemlje. Prethodno sa svakog struka odstranite rukom polovinu listova u cilju smanjivanja transpiracione površine. Rasiđene biljke odmah treba zaliti (pola litra do jednog litra za svaku biljku, što ovisi od stanja vlažnosti tla).

- Njega usjeva nakon sadnje sastojala bi se u slijedećem:

1. Okopavanje: prvo odmah nakon prijema rasada (desetak dana nakon rasiđivanja), a slijedeća 1-2 okopavanja po potrebi (stanje zakorovljenosti tla). Okopavati sasvim plitko.

Kruh od pšeničnog i kukuruznog brašna

Ovih dana čujemo sve više kako se narod žali da nema brašna. A ako ga ima, cijena mu je visoka i kreće se 4 do 6 DEM po kilogramu. Stoga našim čitateljima nudimo recept gdje do 40% u bijelo pšenično brašno dodaju kukuruzno brašno. Obilazeći ovih dana naše tržnice vidio sam da se kukuruzno brašno prodaje po upola manjoj cijeni, a ima ga dovoljno. Kruh napravljen na ovaj način je veoma dobrog kvaliteta. Recept sam dobio od bake Janje. Naravno, ja sam ga prilagodio i količine uskladio prema potrebama. Za spravljanje ovog kruha potrebno je slijedeće:

- 600 gr pšeničnog brašna, 400 gr kukuruznog brašna, 20 gr svježeg kvasca, 20 gr soli, čajna žličica šećera, 1/4 litra vode i malo masnoće (jedna žlica).

Pripremanje: Pšenično brašno prosijati, dodati mu sol i izmiješati. Kukuruzno brašno preliti vrelom vodom, izmiješati i ostaviti da se ohladi. Kvasac pomiješati sa malo šećera, dodati nekoliko žlica mlake vode, izmiješati i ostaviti na toplo mjesto da naraste. Zatim, pomiješati pšenično i ohlađeno kukuruzno brašno, dodati kvasac, u mlakoj vodi rastoplenu mast, sve dobro izmiješati da se sjedini i postane glatka masa. Tijesto ostaviti na toplo mjesto i pokriti.

Tako treba da miruje 25 minuta. Poslije toga formirati duguljasto ili okruglo tijesto, ostaviti ga da miruje oko 15-20 minuta.

Pećnicu zagrijati na 300 stupnjeva celzija, peći oko 40 minuta. Pečen kruh staviti na rešetkastu podlogu i ohladiti, a zatim: dobar tek.

F.B.

MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE

Neduzni civili najveće žrtve rata

Prigodom nedavne posjete Tuzli, Ann Kristin Haug i Jean Piere Golubič, aktivisti MKCK, posjetili su osim ostalih institucija i Franjevački samostan, kao i redakciju "Hrvatskog Glasnika". Gosti su se najviše interesirali za uvjete života Hrvata, kao i za ostvarivanje posebnih interesa u ovo teško vrijeme. Ann Kristian Haug i Jean Pierre Golubiča zamolili smo za razgovor, a prvo pitanje koje smo im postavili bilo je što je cilj njihove posjete Tuzli, odnosno obilaska ratom zahvaćene BiH.

"Naša namjera, kao i sadržina ovog seminara u Tuzli, i drugim mjestima, je da proširimo znanje o radu Crvenog križa, o principima na kojima počiva i ostvaruje se rad i aktivnost ove međunarodne organizacije", kaže gospođica Ann Kristin Haug. "Zato smo za teritorij bivše Jugoslavije organizirali cjelovit program proširenja znanja o našoj organizaciji, i to se ostvaruje u više smjerova. Seriju ovakvih seminara počeli smo u Hrvatskoj, a u BiH do sada smo obišli područje Banja Luke, Doboja, Bosanskog Petrovca, Bihaća. Bili smo i dobro smo primljeni u Hercegovini, centralnoj Bosni, Zenici. Ljudi i aktivisti koji rade u lokalnim nacionalnim organizacijama CK su za nas i te kako važni, jer pripadamo istoj obitelji. Za nas su isto tako važne druge grupe, kao pripadnici oružanih snaga. Za pripadnike oružanih snaga organiziramo posebne seminare, a takav smo zakazali i u Tuzli. Vršimo edukaciju učesnika seminara iz međunarodnog humanitarnog prava. Treća važna ciljna grupa za nas je široka publika, građani. Najbolji način da svima kažemo tko smo su kontakti s ljudima", kaže delegat, gospođica Ann Kristin.

- Vaša iskustva s ovoga puta i do sada obavljenog posla sigurno su bogata, korisna.

- "U programu za vojnike održali smo seminare kojima je prisustvovalo više od 1.000 zapovjednika raznih vojski", kaže Kristijan Haug i gospodin Jean Pierr Golubič. "Našim seminarima prisustvovalo je više od 150 aktivista visokog ranga. To su predsjednici i tajnici općinskih organizacija CK. Ostvarili smo kontakt sa više od 40 radio postaja, redakcija listova i TV kuća. U Banja Luci, poslije jednog propagandnog nastupa naše delegacije, na terenu je smanjena napetost od rata. Kada smo u Sarajevu organizirali kampanju objašnjenja poruka preko CK, broj poruka je porastao za 50%. Inače, naš rad je teško mjeriti konkretnim brojkama. To je jednostavno, posao na duge staze", kaže naši sugovornici.

Na naše pitanje koliko su naši aktivisti CK obučeni, informirani, obrazovani za svoje svakodnevne složene zadatke, gospođica Ann Kristin Haug i gospodin Jean Pierr, odgovorili su da su stekli dojam da su to iskusni ljudi, da većina ima po 30 i više godina iskustva u veoma poznatoj organizaciji CK, iako im je rat u Bosni i Hrvatskoj nametnuo nove, složene, zadatke koje ranije nisu obavljali. Na ovom poslu dobrovoljno rade doktori znanosti, inženjeri, i obični sposobni i masama pristupačni ljudi.

U svezi najnovijih zbivanja na području sjeveroistočne Bosne, totalne blokade, koja

Ann Kristin Haug, delegat i Jean Pierre Golubič, asistent, MKCK iz Geneve, boravili su ovih dana u Tuzli. Tuzla je bila samo jedna od njihovih postaja gdje su realizirali program informiranja, edukacije i treniranja za aktiviste lokalnih nacionalnih društava Crvenog križa, i ostvarivanja u praksi principa kojih se pridržava MKCK: humanost, neutralnost, nepristrasnost, neovisnost, dobrovoljnost, univerzalnost.

je i naše vrsne goste zatekla u Tuzli na poslu, naši sugovornici kažu da oni u tome građanima ne mogu ništa pomoći. To je, kažu, nadležnost policije, političkih organa i međunarodne zajednice.

- Što je do sada učinila delegacija MKCK u Tuzli, pitali smo naše sugovornike.

"Humanitarna pomoć nije glavni dio našeg rada. Ali mi imamo programe dodatne pomoći. Kao što je pomoć umirovljenicima. U tuzlanskom kraju pomogli smo, i pomažemo, oko 35.000 takvih ljudi i njihovih obitelji. U tijeku prošle zime imali smo veliki program pomoći, i u Bosnu smo poslali 20.000 peći na čvrsto gorivo. Podijelili smo mnogo zimске garderobe i posteljine. U BiH pomažemo rad oko 80 bolnica, a u sjeveroistočnoj Bosni deset medicinskih ustanova. Naš partner je posebno bolnica "Gradina" (KMC Tuzla). Pripremili smo projekt saniranja Psihijatrijske bolnice u Tuzli, i zbrinjavanja oko 200 bolesnika. Naša unutarnja pošta je važan dio posla u ratu kakav je ovaj ovdje. Oni koji šalju pisma preko nas, samo prošle nedjelje dobili su 10.000 odgovora. Od početka rata osigurali smo oko dva milijuna takvih poruka, kažu Ann Kristin i Jean Pierr.

- "I poslije ovog vašeg rata doći će mir", optimisti su naši sugovornici.

Ali su isto tako pesimisti kada će to biti i kakvi će nas uzasi snaži poslije rata, jer ovdje ratuje susjed protiv susjeda, selo protiv sela, na djelu je neviđena pljačka, a onda dolazi nagon za osvetom, odmazdom. To je zamršena spirala. CK je tu da pomaže i da se uzasi rata umanje poštivanjem principa CK, Genevskih konvencija. CK je jedini koji ima pravo da brine o ratnim zarobljenicima, i civilima, političkim zarobljenicima. Njegovi delegati ulaze u zatvore, logore, gledaju kako se tamo s ljudima postupa. Suraduju sa svima, ali su potpuno neovisni. Saznajemo da u 1993. godini budžet MKCK u Genevi iznosi oko 500 milijuna dolara, a troši se u 53 zemlje.

Mato Blikić

Komitee Cap Anamur

Njemačka humanitarna organizacija Komitee Cap Anamur - Deutsche Notarzte gradi u Tuzli dom za, u ratu, traumatizirane žene i majke sa djecom. U tu svrhu bit će adaptiran dio Rudarske škole. Aktivnosti vezane za otvaranje ove ustanove počele su prije nekoliko mjeseci kada je u Tuzlu zajedno sa provincijalom Bosne Srebrene fra Petrom Anđelovićem i na njegov poziv, došao predsjednik Komitee Cap Anamur gospodin Neudeck. Intenzivne aktivnosti počele su sredinom mjeseca svibnja kada su u naš grad došli predstavnici ove organizacije gospoda Raimar Wigger i Gerda Pirkli kako bi se dogovorili o početku radova. Sa predstavnicima grada potpisan je ugovor o korišćenju pomenutog objekta u trajanju od tri godine, pri čemu bi objekt bio doveden u funkcionalno stanje sredstvima organizacije Cap Anamur, a u svom radu ova ustanova bila bi potpuno autonomna i financirana od strane Komitee Cap Anamur. Već su sklopljeni i odgovarajući sporazumi sa izvođačima radova a predviđeno vrijeme gradnje je najviše dva mjeseca, što znači da će se prve štice

doma ući u ovu ustanovu najkasnije sredinom kolovoza. Uvjeti smještaja, kako se vidi iz projektne dokumentacije, odgovaraju vrlo visokim standardima ove humanitarne organizacije. U sklopu doma radić će i ambulanta koja će pomoći pružati i izbjegličnim ženama koje nisu štice ove ustanove. U ambulanti će biti uposleno medicinsko osoblje iz Tuzle. Predviđeni su i drugi sadržaji kao što su različite radionice koje će šticecima ovog doma pomoći povratak u svakodnevni život, zatim dječji vrtić, a, prema potrebi, bit će organizirani i drugi sadržaji. Humanitarna organizacija Komitee Cap Anamur ima svoje objekte širom svijeta, a na području bivše Jugoslavije ovo je četvrti objekt. U Republici Hrvatskoj ova organizacija organizirala je dva izbjeglička kampa. U Republici BiH ova organizacija već vodi izbjeglički kamp u Čaplini. Objekt u Tuzli jedini je ove vrste u našoj zemlji. Predstavnik organizacije Komitee Cap Anamur, odnedavno našem sugrađanu, gospodinu Gerdu Pirklu želimo uspješan rad.

J.S.

SVJETLO ILI MRAK ??????

Termoenergetski resursi tuzlanske regije

Širi tuzlanski region ima jedan od oslonaca rada i razvoja u proizvodnji ugljena i električne energije. Ugljene rezerve nalaze se na tri glavna lokaliteta (tabela 1).

Na ova tri rudnika instalirani kapaciteti iznose oko 8.000.000 t/godinu. Oko 60 % proizvedenog ugljena trošeno je u ovom regionu za potrebe termoelektrane Tuzla, industrije i široke potrošnje. Termoelektrana je drugi važan element u termoenergetskom sustavu. Osnovni tehnički pokazatelji tuzlanske termoelektrane dati su u tabeli 2.

Ilustracije radi, proizvodnja tuzlanske termoelektrane iznosila je u 1990. god. 3910 GWh električne energije i oko 1.000.000 t, odnosno 250 GWh pare.

STANJE TIJEKOM RATNIH DJEJSTAVA

Početkom ratnih operacija na ovom području dolazi do sustavnog uništavanja svih oblika života i rada. Poremećen je i rad rudnika ugljena i termoelektrane. U ratnoj zoni su površinski kop Šikulje i dio površinskih kopova u Banovićima, a na početku rata u ratnoj zoni bio je i površinski kop Lukavačka Rijeka. Znatno je, zbog blokade prometnica i nemogućnosti osiguranja deviznih sredstava, otežano ili, u posljednje vrijeme, onemogućeno snabdjevanje gorivom, mazivom i repromaterijalom. Nabavka ovih potrepština vrši se iz ili preko Zapadne Europe, Slovenije ili Hrvatske. Iz istog razloga nije moguć izvoz ugljena van tuzlanskog područja. Zbog toga su rudnici, početkom rata, prešli na ratni (smanjeni) plan proizvodnje. Pored toga, ratne štete na rudnicima su znatne. Osim direktnih šteta (uništavanje ili otuđivanje dijelova opreme i objekata), velike štete pojavljuju se zbog toga što se već više od godinu dana eksploatira ugljen, a da se na površinskim kopovima skoro ne otkopava otkrivka, a u jamama ne vrši odgo-va-rajuća priprema rudarskih radova. To može dovesti do prestanka eksploatacije ugljena, na površinskim kopovima do pojave većih klizišta, a u jamama do požara, potapanja dijelova ili čitave jame i pojave povećanih pritiska. Iz sljedećih razloga (nemogućnost nabavke energenata i rezervnih dijelova, te uništavanja sustava prenosa električne energije) tuzlanska termoelektrana smanjila je proizvodnju na minimum. Nastavljanjem ovog stanja doći će se u situaciju potpunog obustavljanja proizvodnje ugljena, a time i električne energije. Pored toga, neće biti ugljena za industrijska postrojenja, grijanje i široku potrošnju za zimu koja dolazi.

PODUZETE MJERE ZA POPRAVAK STANJA

U takvoj situaciji angažirane su odgovarajuće državne, međunarodne i znanstveno-stručne institucije, da bi se osigurala potrebna razina rada termoeenergetskog sustava. Rezultati su, za sada, relativno skromni i ako ne dođe do deblokade prometnica situacija će se i dalje pogoršavati. Da bi se znanstveno-stručno pomoglo izlasku iz ove situacije na Rudarsko-geološkom fakultetu i Rudarskom institutu u Tuzli, uz učešće rudnika, pokrenuta su dva projekta:

Lokalitet (vrsta uglj.)	Eksploatac. rezerve (000t)	Ener. vrij. ekspl. rezervi (TWh)	Ekspl. rez. za pov. eksplo. (000t)	Ener. vrij. rez. za pov. ekspl. (TWh)
Banovići (mrki ugljen)	234.815	239	140.000	142
Đurđevik (mrki ugljen)	43.071	54	30.000	37.5
Kreka (lignit)	646.044	483	400.000	299
Ukupno	923.930	776	570.000	478.5

Tabela 1: Energetski potencijali ugljenih resursa tuzlanskog regiona

-"Uticao ratnih dejstava na proizvodnju uglja u tuzlanskoj regiji sa posljedicama i ratnim štetama"
 -"Zajednički program prestrukturiranja rudnika uglja R BiH"

Snaga instalirana na generatorima	779 MVA
Snaga na pragu termoelektrane	711 MVA
Snaga raspoloživa za električnu energiju	671 MW
Snaga raspoloživa za paru	40 MW

Tabela 2: Tehnički pokazatelji Termoelektrane Tuzla

Pored toga, uz pomoć i suorganizaciju Vlade Okruga Tuzla, rudnika ugljena i Elektroprivrede, ove dvije znanstveno-stručne institucije organiziraju Savjetovanje na temu "Termoenergetski sistemi Republike Bosne i Hercegovine i rudarska djelatnost

Dr. Stanislav Živković, dipl.inž.rud.
 Mr. Dragan Komljenović, dipl.inž.rud.

Energija, Energija ...

Temeljni preduvjet opstanka i razvoja jedne civilizacije i pojedinačnog društva u njemu je energija. Stare civilizacije, kao i društva do početka industrijske ere, koji se računala od uvođenja u upotrebu prvog parnog stroja početkom osamnaestog stoljeća, uglavnom su koristili obnovljive izvore energije, energiju Sunca, vjetra, vode, energiju mišića ljudi i životinja. Izvori energije bili su višestruki, dispergirani, energija se trošila tamo gdje je proizvedena, a priroda je mogla regenerirati svoje izvore - šume koje su posječene, vjetar koji je pokretao vjetrenjače i jedra brodova, vodene tokove... Industrijska era karakterizirana je intenzivnim korišćenjem neobnovljivih izvora energije - fosilnim gorivima (ugljen, plin, nafta). Čitava strategija razvoja energetskih kapaciteta temeljena je na pretpostavci da su ovi izvori neiscrpn i vječni, tehnologija na fantastičnoj koncentraciji izvora energije koja se distribuira krajnjim korisnicima. Kada je postalo jasno da su količine fosilnih goriva ograničene i da brzo nestaju zbog intenzivne eksploatacije, počela su istraživanja i u drugim pravcima. Proces fisije (cijepanja) teških uranskih jezgara otkriven je godine 1939. Već krajem godine 1942. ostvarena je kontrolirana lančana reakcija, prva atomska bomba napravljena je i upotrijebljena, 1945. godine, a prva nuklearna elektrana puštena je u rad desetak godina kasnije. "Izgaranjem" jednog kilograma urana dobija se energija kao pri izgaranju 3000 tona kvalitetnog ugljena. I pored toga, nuklearna energija fisije nije postala dominantnim izvorom energije. Jedan od razloga su ograničene količine urana ali glavni razlog je izuzetna kompleksnost tehnologije i opasnost velikih havarija. Postupak koji puno obećava, čijim bi ovladavanjem naša civilizacija riješila problem energije, jeste fuzija (spajanje) jezgara lakših elemenata, pri čemu se oslobađa energija oko hiljadu puta veća od one pri fisiji. Najbliža realizaciji je fuzija jezgara deuterija - vodikovog izotopa, koji se može dobiti praktično u neograničenim količinama iz mora. Za odvijanje fuzije potrebno je postići temperature od petnaestak milijuna stupnjeva, što je povezano sa tehničkim poteškoćama koje nisu nerješive. Danas u Europi, bez bivšeg Sovjetskog Saveza, radi petnaestak laboratorija koje rade na pojedinim dijelovima programa kontrolirane fuzije. Današnje stanje, kada je energija u pitanju, karakterizirano je djelimičnim vraćanjem obnovljivim izvorima energije sa potpuno novim tehničkim rješenjima i znanstvenim dostignućima uz istovremeno uvođenje tehnologija koje troše malo energije. Neki eksperiti tvrde da će ovako dobivena energija biti skupa ali do sada nitko nikada nije izračunao koliko stvarno košta energija dobivena iz fosilnih goriva. Nikada u proračun nisu ušli elementi kao što su devastacija zemljišta, katastrofalno zagađenje okoliša, utjecaj na zdravlje ljudi niti globalne promjene u Zemljinj atmosferi (oštećen ozonski omotač, efekt staklene bašte itd). Pravi račun tek će stići. Platiti će ga oni koji će doći poslije nas. Mi koji sada nastanjujemo planetu Zemlju, prisvojili smo za sebe više nego nam pripada. Nama dragi čitatelji računajte već stižu, ali zbog drugih razloga.

J.S.

RELIGIJA I BAŠTINA

ŽUPNIKOVA RAZMIŠLJANJA

Tko je bio Sveti Ivan Krstitelj?

Malo je koji svetac tako omililo katoličkom narodu kao sv. Ivo. On je suvremenik i rođak Isusa. Od Isusa stariji samo 6 mjeseci. Njegovi roditelji, Zaharija, veliki svećenik St. Z. i supruga Elizabeta nisu imali djece. U St. Z. žene nerotkinje su sebe smatrale nesretnima i kažnjenima zbog nekog grijeha ali Zaharija i Elizabeta nisu posustali nego su godinama molili i izmolili od Boga dijete. Ivanovo začeo kao i rođenje popraćeno je čudom. Radi nevjere i traženja znaka Zaharija je zanijemio, da bi progovorio onog časa kada je na pločicu napisao: ime mu je Ivan. Vrlo mlad Ivan odlazi u pustinju da bi pripravio put Spasitelju - Mesiji! Živi isposničkim životom. Za njega je Isus potvrdio, da je najveći među rođenima od žene. A on je sam sebe držao za neznatnoga. Dijelio je krštenje kojim je želio pripremiti svoje suvremenike na Isusov dolazak. Krštavao je na rijeci Jordanu. Jednog dana dođe i Isus da primi njegovo krštenje. Ivan se nećka krstiti Isusa ali na Isusovo inzistiranje on krsti Isusa. Po tom se i prozva Ivan Krstitelj. Ivan je podnio mučeničku smrt za kralja Heroda, kojemu je doviknuo: "Ne smiješ imati žene brata svoga!" Mučeništvo sv. Ivana Krstitelja slavi se 24.06. Sveti Ivan činio je čudesa za života, a još je postao moćniji u Božjoj ruci iza svoje smrti.

Zahvaljujući dragom Bogu, koji nam daje u ovom tuzlanskom kraju dobre i pametne političke vođe, ovdje smo zajedničkim nastojanjem svih naroda i vjera još uvijek na domaćim ognjištima i to nam je pružilo priliku, da ove godine Svetog Ivo svečano proslavimo. Svetu misu predvodio je vlč. Nikola Pranjić župnik iz Lukavca, dok su vlč. Bartol i vlč. Anto župnici Par Sela i Morančana neumorno ispovijedali. Crkva je bila prepuna vjernika domaćih i iz susjednih župa. Vlč. Nikola govorio je osmišljeno i oduševljeno o štovanju sveca koji uvijek u našim dušama pripravlja put Spasitelja.

Na sam patron župe, misno slavlje je predvodio župnik i gvardijan iz Tuzle fra Petar Matanović. Fra Petar je u svojoj propovijedi najprije istaknuo kako nas ovaj dan sjeća veličanstvenih slavlja u najpoznatijem svetištu Svetog Ive u Podmilačju kraj Jajca, gdje se znalo okupiti i do 100.000 vjernika, a danas je to svetište uništeno vandalskom okupacijom. Ali, naglasio je, uvijek postoji nada i kršćanin sve mora prihvaćati s nadom u bolje sutra jer Bog koji vodi ljudsku povijest dopušta svakvazla da bi se ispitalo koliko smo i mi svojim grijesima tome doprinijeli. No, najvažnije je od svega, nastavio je fra Petar, je to da svetište u ljudskim dušama

vlč. Šimo Janjić

nitko ne može porušiti. Sveti Ivo je uvijek suvremen svetac jer se borio da pripravi

mjesto za Boga u ljudskim srcima a protiv svake degradacije čovjeka i protiv svake nepravde. Svakom staležu je znao reći pravu riječ. Najmilija mu je riječ bila: "Obratite se". S porastom vjere u ljudskim srcima nestaje mržnje i uspostavlja se most ljubavi.

Dao nam Gospodin Bog po zagovoru Svetog Ive duha poniznosti i iskrenosti da ne krivimo samo jedni druge, da se na nama ne bi obistinila ona Evanđeoska: "Ne ogovarajte i ne sudite jedni drugima. Zašto vidite trun u oku brata svoga a grede u svojem ne vidite? Ne sudite i nećete biti sudeni, praštajte i oprostite će vam se. Po ljubavi će svijet prepoznati da ste moji učenici. Svci su živjeli u ljubavi, slijedimo ih u tome!"

ŽUPNIK Šimo Janjić

Fra Blaž Josić

Ispricati život fra Blaža Josića u svjetlu njegova rodnog kraja i njegove Bosne i svega onog što ga je s tim u svezi oblikovalo, znači pronaći u tomu svemu one duševne i idejne vrijednosti koje su ga formirale kao čovjeka, svećenika, znanstvenika i jednog od najistaknutijih humanista svoga vremena. Međutim, to je veoma teško obraditi u jednom kratkom osvrtu na njegov život i rad.

Fra Blaž Josić (Rapače kod Tuzle 2. III. 1820 - Kraljeva Sutjeska 24. XII. 1868.), osnove pismenosti je stekao kod mjesnog župnika O. Stjepana Marinovića, koji ga je poslao na nauke u Kraljevu Sutjesku, gdje je 1835. započeo noviciat. Filozofsko-teološki studij je završio u Vesprenu (Mađarska) 1842. godine s odličnim uspjehom. Za svećenika je zaređen 1843. godine. Kao svećenik bio je u Kraljevoj Sutjeski učitelj novaka, zatim župnik u Zoviku i u Dubravama, te tri godine ravnatelj bosanskog sjemeništa u Đakovu. Biran je za definitora i provincijala Bosne Srebrene (1863 - 1866). Kada je 1864. godine umro apostolski vikar biskup Sebastijan Franković vršio je službu apostolskog provikara. Kad god su mu prilike dozvoljavale dolazio je u svoj rodni kraj. Po povratku iz Rima, 1866. godine, se razbolio, te je neko vrijeme boravio u Cerniku, a potom u Kraljevoj Sutjeski, gdje je i umro na Badnjak 1868.

Godine 1840. došao je s Jukićem i još nekim studentima Bosne Srebrene u Bosnu s namjerom da podigne ustanak, ali je, zbog neprilika koje su iz toga mogle prosteći za Provinciju, spriječen, te se vratio u Ugarsku i nastavio studij. Godine 1854., dok je bio gvardijan u Đakovu, odobrio je rad Zbora redovničke mladeži bosanske, kojem je darovao neke muzealne predmete. Josić se bavio i socijalnim nevoljama naroda. Za Posavske bune posredovao je u ime seljaka. Nije se nikada slagao s okupacijom Bosne niti od strane Turaka ni od strane Austrije i

cijeli svoj život bio je njihov protivnik. Brinuo se o prosvjećavanju naroda, tako je 1864. godine pisao austrijskom konzulu: "Da mi svi želimo, ne samo da se podignute škole usavrše i bolje rašire, nego da se barem podignu u svakoj župi, kako bi se svi mogli školovati."

Blaž Josić je za vrijeme studija živio u Ugarskoj i među Mađarima, gdje nije mogao slobodno govoriti hrvatskim jezikom, niti je mogao spomenuti hrvatski rod, a vratio se pun ljubavi prema rodu i domu svome. Pisao je na latinskom i hrvatskom jeziku. Spada među najistaknutije latiniste Bosne Srebrene 19. stoljeća. Pod utjecajem klasika i ideologa ilirstva pjeva ode, elegije i druge prigodnice više crkvenim nego običnim jezikom, iz kojih se vidi da je bio klasično dobro naobražen. Josić je bio književnik velikog formata, koji je gotovo nadvisio sve svoje suvremenike i po kvantitetu i po kvalitetu svojih djela. Jedna njegova pjesma ima 1.164 stiha. Nju je nazvao Tužnom pjesmom. Sadržaj te pjesme je historijski. Josić je pripadao krugu bosanskih franjevac koji su na čelu s Jukićem nastojali osnovati književno društvo u Bosni. Njegove pjesme spadaju u bibliotečke raritete. Djela su ostala za njim. Ona su bila izraz i potreba vremena i trenutka, ali njihove ideje su ostale u narodu i u njemu žive. Treba imati na umu da Josić predstavlja cijeli jedan književni pokret u Bosni i da su uz njega stasali ljudi koji su nastavili njegovo djelo i postali istaknuti književnici.

Značaj Josića se najbolje vidi po obimnoj literaturi koja je objavljena o njegovim djelima. Ne može se zamisliti ni jedna studija iz historije književnosti Bosne i Hercegovine, iz bibliografije i kulture franjevaca Bosne Srebrene, a da se ne ocrta Josić. O njemu su pisali studije: J. Matković, J. Jelenić, G. Gavrančić, Z. Puratić, K. Georgijević, A. S. Kovačić i mnogi drugi.

Pripremio: Juraj Novosel

KULTURA KULTURA KULTURA

Tamburaški koncerti

Petog srpnja, održan je tamburaški koncert u Domu boraca u Tuzli za građane našeg grada. Nastupile su dvije postavice: juniori i seniori pod ravnanjem gospodina Vinka Dobričića. Juniori su izveli sljedeća djela: Koračnica tamburica, Vu plavem tranci, Subotičko i Srijemsko kolo, Ciganska pjesma i romansa, a seniori: Tamburaška koračnica, Ruska romansa, splet bosanskih pjesa-

ma, Svibanjska noć, Dalmatinski šajkaš, predigra i dvije starogradske pjesme, serenada, Colonel boogy (koračnica), splet dalmatinskih pjesama i U pećini (uvertira). Vokalna solistica je bila gospođa Katarina Kaća Matanović a članovi literarne sekcije: Katarina Džale, Ivana Boro i Fabijan Lovrić recitali su stihove. Voditeljica je bila gsp. Zorica Slišković.

Dvorana Doma boraca nije mogla primiti sve one koji su željeli prisustvovati koncertu. Slušaatelji su ovaj nastup propratili dugotrajnim pljeskom, a tražili su i "bis".

U subotu, 10 srpnja, održan je tamburaški koncert u bolnici na Gradini za ranjenike. Gospodin Franjo Mott je publici predstavio izvođače i poželio ranjenicima brzi oporavak. Slušaatelji su i ovaj nastup propratili pljeskom i zahvalili su izvođačima na učešću u njihovoj sredini.

Višemesečni trud gospodina Vinka Dobričića, pokazao je da se i u teškim ratnim uvjetima i u skućenom prostoru može stvarati, ukoliko postoji volja i entuzijizam. Slušali smo sastave juniora i seniora. Valja istaći da radi i škola tamburice od koje se očekuje i kvantitet i kvalitet. Tamburaška sekcija izvodi djela od klasične do suvremene glazbe, koncertne kompozicije i orkestralna djela. Osnovni cilj je okupiti mlade, naučiti ih svirati i svojim

izvođenjem zadovoljiti ukus običnog građanina i u tome se uspjelo.

Organizator oba koncerta je HKD "Napredak". Pripreme se obavljaju u Franjevačkom samostanu, jer Društvo "Hrvatski dom", ni temeljne organizacije nemaju prostora u gradu, a dosadašnje aktivnosti i uspjesi pokazuju da bi se ovom problemu u našem gradu trebalo posvetiti mnogo veću pozornost.

J.N.

RATNO VRIJEME I VRIJEME ZAKAŠNJELIH MATURA - (razmišljanje s povodom)

GAUDEAMUS IGITUR ...

Već drugo ljeto u izlozima niz tuzlansko korzo nema nijednog panaa sa maturalnim slikama. Stakla iza kojih su nas gledali medicinari, elektroničari, trgovci možda ili ugostitelji, već godinu dana su popucala. Nažalost, u ovom ratu, profesori su svoje učenike, a mi kolege iz školskih klupa, prepoznavali jedino na slikama sa posmrtnica izlijepljenih po gradu. Ali mladost se ne da.

Zatekli smo se na jednoj maturalskoj zabavi. Nije važno kako; došli tek da zabilježimo a vratili se puni nemira, tužni. I oni su možda bili takvi, samo vješto skriveni iza zastora lude noći; djevojke lijepe i pomalo važne, mladići elegantni, ozbiljni. Zanimljivo, imali su vremena i htjeli su govoriti: o svom gimnazijskom školovanju, postignutom i propuštenom; o drugovima iz klupe koji su otišli, o profesorima koji su ih ostavili još onog proljeća, dakle - o razočarenjima ali i prkosu.

Kažu, bilo je svega u protekle četiri godine. I krivih ljudi i pogrešnih programskih sadržaja. Obilazili su bijele gradove i slušali

razne lekcije a na Bobovcu nisu bili i o Srebreniku, recimo, ne znaju ništa; napamet učili smjene dinastija a malo znali o Kotromanićima i crnim maramama Sutješćanki. Učili su ih (a i nas) da budemo tuđi ili ničiji (ne zna se što je gore), samo ne svoji. "Učili su nas", kažu, "da čovjek gordo zvuči", da smo braća i jednaki, a onda odjednom postali drukčiji od nas i petkom nestali.

Mladi lako opraštaju i ne pamte dugo. Izgubljeno će nadoknaditi prije ili kasnije, ali ovo je lekcija iz života. Sad su na raskrižju putova, malo koji im je otvoren. Kad su polazili u srednju školu nisu mogli ni zamisliti što ih čeka na završetku, nikad želje i mogućnosti nisu bile tako daleko jedne drugima.

Među svojim đacima te večeri našli su se i neki razrednici. U razgovoru sa jednim od njih čuli smo da je, od tridesetak učenika, dosad najbolje generacije koju izvodi, večeras na okupu samo šestoro. Ostali su po bijelom svijetu. Njihova profesorica nije htjela nazvati ovo rastankom, nije htjela ni

odveć smetati. Četiri godine ih je učila životu, ovu noć ostavlja mladosti. Dočekala ih je sa ostalim kolegama na cilju jednog dijela životne staze, a ispraća na nove, sa strahom. Osim toga, nikad nije bilo teže govoriti maturalcima na oproštaju kao sada, jedino ako nisu naučili razumijevati i bez puno riječi. Sve me ovo podsjetilo na još jednu generaciju, onu koju sam zatekla i ispratila na sličan način, bez puno priče. Bilo je to u vrijeme barikada na prugama, prvih sukoba i početka zla za koje se znalo da nas neće zaobići. Vrijeme kad su još uvijek pozivali i moralo se u "armiju". Njih svega destak momaka u cijeloj generaciji više su glumili nego su bili odrasli. U očima im se krio nemir, iza smijeha strah od nepoznatog. Pitam se: da li su bili zbilja veliki i jaki da podnesu svu težinu ispita zrelosti? Jesu li ovi danas svjesni kakvog vremena i kakvih zala su svjedoci? Jesu li neko jutro, poput ranijih, naših generacija, s maturalne u vrtić?

Marija Bosankić

Povijest hrvatske knjige u BiH (II dio)

Historija je svjedok vremena, svjetlost istine, život uspomena, učiteljica života. (Ciceron)

Bosanskohercegovački franjevci su još 1613. godine tiskali svoja djela i latinicom. Te godine izdao je fra Ivan Bandulović svoje djelo "Pisciole i Evangelya", koje je doživjelo dvanaest izdanja. On je prvi bosanski franjevac, koji je svoja djela tiskao latinicom. Iza njega su pisali latinicom: Ivan Ančić (1624-1685), Jeronim Filipović (1688-1765), Lovro Štitić (1682-1729), Marijan Lekušić (1685-1742), Marko Dobretić (1706-1784) i drugi. Franjevci Bosne Srebrene već u 18. stoljeću pišu i na hrvatskom jeziku, a svoja djela tiskaju latinicom.

Fra Filip Lastrić (1700-1783) pisao je svoja djela latinskim i hrvatskim jezikom. Djela koja je pisao hrvatskim su pobožne sadržine, a na latinskom je napisao povijest svoga naroda u Bosni i mnoge članke o Bosni. Lastrić spada u plodnije i raznovrsnije pisce. Začetnik je kritičke historiografije u BiH. Uživao je veliki znanstveni ugled, a bio je vrlo popularan pi-sac. On je prvi znanstveni bh historiograf. Godine 1760. je boravio u Tuzli pomažući župniku.

Ljetopis fra Bone Benića smatra se najvrijednijim i najopsežnijim ljetopisom 18. stoljeća na bh području. Starije događaje je bilježio latinskim jezikom, a novije hrvatskim i bosančicom.

Biskup Augustin Miletić (1763-1831), biskup prosvetitelj, prvi je uveo u BiH anal-fabetske tečajevе, da bi opisao što više pučanstva, a osim njega priručnike za osnovno obrazovanje su pisali: Ivan Franjo Jukić,

Antun Knežević, Grgo Martić, Ambroža Matić i dr.

Mnoga djela su nam ostavili: fra Luka Vladimirović, biskup Grga Ilijčić, don Jakov Perković, koji je jedini svećenik glagoljaš iz Bosne, koji se bavio knjigom. Ivan Franjo Jukić (1818-1857) izdao je u Splitu knjigu, koja se može smatrati prvom tiskanom knjigom novim pravopisom. Izdavao je list "Bosanski prijatelj", prvi časopis u BiH. Prikupljao je i narodno blago i zatim publicirao.

U Bosni su našle zadnje utočište skolastičke i humanističke znanosti zajedno sa latinštinom, koje su potisnute sa svih strana. Koncem 17, 18, i skoro do polovine 19. stoljeća cvala je uporedo sa hrvatskom knjigom i latinska. Latinski su pisali: Ančić, Lastrić Martinović, Gracić, Vladimirović, Marijanović, Josić, Matić i drugi.

Blaž Josić (1820-1868), Tuzlak (Rapače), spada među istaknute latiniste BiH. Pjeva ode, elegije i druge prigodnice. Zajedno s Jukićem je osnovao Književno društvo u BiH. Njegove pjesme spadaju u bibliotečke raritete.

Može se reći da je književni rad Hrvata u BiH, sve do pojave hrvatskog narodnog preporoda bio uglavnom duhovnoga karaktera. Ako se uzmu u obzir tadašnje prilike, moramo istaći da se dosta radilo na pismenosti i na knjizi, te da su franjevci Bosne Srebrene bili uglavnom jedini djelatnici na

književnom području.

Spisateljstvo franjevaca Bosne Srebrene do hrvatskog narodnog preporoda bilo je uglavnom prozno, pretežno vjersko-poučnog sadržaja. Zahvaljujući njima, sačuvano je dosta knjiga, spisa i povelja. Historičar A. S. Kovačić kaže za njih: "Bosanski franjevci znali su se uvijek kao redovnici nagoditi s Rimom, kao Slavi nadmudriti Veneciju, kao katolici živjeti i djelovati u turskoj državi, kao Hrvati udomačiti se u Ugarskoj, nikada ne izdajući svoj redovničko-svećenički poziv i ne ostavljajući svoj narod. Njihova je velika zasluga što je provincija Bosna Srebrena postala jedna od ustanova s najdužim neprekidnim trajanjem i najvrijednijim duhovnim nasljeđem na slavenskom jugu".

Nad našom BiH izmjenjivali su se mnogi vladari i osvajači, pa se etnička teritorija veoma često mijenjala, nekad baš u korist onih koji bi s osvajačima kao njihove pridošlice zaposjeli taj teritorij. U takvoj situaciji bio je onemogućen bilo kakav ravnomjerni kontinuirani razvoj, jer je hrvatsko pučanstvo moralo gladati ono što je najmanje htjelo: razorene forme života i nedovršene etničke i kulturne organizacije. Nekad bi opet pučanstvo bilo posve uništeno ili bi se razbježalo na sve strane, ostavljajući iza sebe potpunu pustoš. Teritorij jednom uznemiren, teško bi se etnički opet smirio, a već bi netko novi upravljao njegovom sudbinom.

(Izvori: Djela historičara: H. Kreševljaković, J. Jelenić, M. Batinić, A. S. Kovačić, F. Šišić i dr.)

pripremio: J. Novosel

HDZ

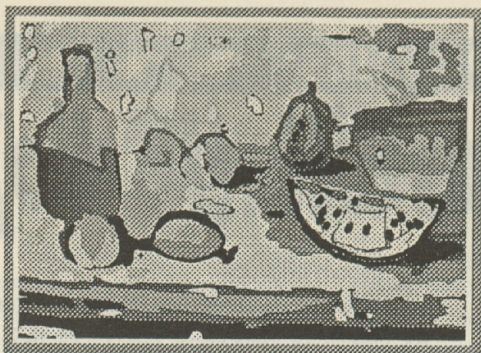
HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA TUZLA

IZVJEŠĆUJE SVOJE ČLANOVE I SIMPATIZERE
DA RADI SVAKIM RADNIM DANOM OD 8-15

Dođite mi Vas očekujemo u "Mobiliji"

Tel. 238-983 i 239-477

OPĆINSKI ODBOR
HDZ TUZLA

Mrtva priroda s lubenicom, 1953.

HRVATSKO SLIKARSTVO XX. STOLJEĆA

EKSPRESIONIZAM

Jakov Smokvina

Rodio se 1903. u Rijeci, studirao je neko vrijeme na akademiji u Pragu 1921/22 i u Zagrebu 1923. ali bolesti i ostale neprilike spriječile su ga u studiju i razvoju.

Zbog autokritičnog stava mnoštvo svojih radova je uništio.

Remek djelo: "Mrtva priroda s lubenicom" iz 1953. karakterišu reducirani jedva označeni oblici, a boja plamiti u širokom namazu.

PrintCom
GRAFIČKI INŽINJERING

"PRINTCOM" D.O.O. Rudarska 61/III 75000 Tuzla, Tel/fax: 075 214-164

HKD "Napredak"

Organizira književnu večer u povodu stote obljetnice rođenja Miroslava Krležę
22.07.1993.g. u 19 sati
u Dvorani Narodnog pozorišta

Učestvuju:

Božena Arapović, prof.

Vjekoslava Lekić, prof.

Tamburaški zbor HKD "Napredak" pod ravnateljstvom gospodina Vinka Dobričića

Gosti u programu - članovi Drame Narodnog Pozorišta:

Milica Kerošević, Vlado Kerošević, Nermin Omić i Zoran Tešić

Glasnikova križaljka br. 10

1	2	3	4	5			6	7	8	9	10	11
12							13					
14							15					
17							18					
20												
23												
26												

VODORAVNO: 1. Pripadnica mongol. plemena 6. Vadi u Saud. Arabiji 12. vrsta minerala 13. Vojni čin 14. moralist 15. Borova šuma 16. Autooznaka za Split 17. Afrička rijeka 18. Dika, čast 19. Zimski sport 20. "Izvršni komitet" 21. Vrsta konjskog pojasa 22. Najsitniji djelić kem. elementa 23. Stanovnik zemlje izlazećeg sunca 25. Kapija, dveri 26. Bezbojna otrovna tekućina 27. Grčki misilac, filozof

USPRAVNO: 1. Velegradska ulica 2. Vrhovna uprava rimokatoličke crkve 3. Organski radikal 4. Glas divlje zvjeri 5. Auto oznaka za Kutinu 6. Pitomi kesten 7. Egipatski sveti bik 8. Odjek, eho 9. Stari siamski novac 10. Talisman, amajlija 11. Povjerljiva naredba 12. Tanka nit 15. Žalostan, tužan 18. Pasma malih konja 19. Filmska zvijezda 21. Blato 22. Kratica za arkansas 24. Ludolfov broj 25. Domaće govodo

Š. Robert

Hrvatski Glasnik

Informativno-politički dvotjednik

Glavni i odgovorni urednik: mr Ljupko Aždajić • Osnivač i izdavač: HKD "NAPREDAK" • Redakcija: Ozrenskog oštara bb Tuzla • Urednik: mr Stjepan Pranjić • Uređuje redakcijski kolegij: Ivica Marinović, Ivica Mazić, Franjo Bosankić, Jasmin Hadžime medović • Fotoreporter: Robert Andrejaš • Lektor: Zvonimir Sučić • Likovno grafička obrada: mr Branko Lukić • Tehnički priprema i uređenje: "PRINTCOM" Tuzla • Tiska: Grafičar Tuzla • Telefon: 23 69 81 • Fax: 23 13 50 • Žiroračun kod Kreditne banke DD Tuzla: dinarski - 807020-0/7521-55-00082-3, devizni - 72700-0/7521-07-00008-0 • Cijena za inozemstvo 3 DEM